

Motion till riksdagen 2019/20:139

av Daniel Riazat m.fl. (V)

Förskoleklassen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör göras en utredning som antingen föreslår en timplan för förskoleklassen eller tydligare regleringar av undervisningstiden i skollagen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör göras en utredning kring hur vattenvana kan läggas till i det centrala innehållet i avsnittet om förskoleklassen i läroplanen för grundskolan (Lgr 11) och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder som på allvar förbättrar lärarnas arbetsmiljö och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att ställa högre krav på att huvudmännen möjliggör fortbildning av obehörig personal inom förskolan till förskollärare och obehörig personal inom skolan till lärare och tillkännager detta för regeringen.

Garanterad undervisningstid

Hösten 2018 blev förskoleklassen obligatorisk. Den är en egen skolform och har som sådan en egen läroplan. Det som skiljer den från grundskolan är att den inte har en fast timplan utan skollagen fastslår att ”Förskoleklassen ska omfatta minst 525 timmar under ett läsår”. Detta motsvarar ungefär 3 timmars undervisning per dag. Samtidigt säger skollagen även att den obligatoriska verksamheten i förskoleklassen högst får omfatta 6 timmar per dag.

Otydligheten i lagstiftningen innebär att det varierar mellan kommunerna hur mycket undervisning barn i förskoleklassen har rätt till, i vissa kommuner får de 15 timmar undervisning i veckan, i andra dubbelt så mycket. Förskoleklassen är avgörande för att alla barn ska få en bra start på sin skoltid och rätten till en bra utbildning bör vara lika i hela landet.

Det bör göras en utredning som antingen föreslår en timplan för förskoleklassen eller tydligare regleringar av undervisningstiden i skollagen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Vattenvana

Det finns ett massivt folkligt stöd för att det ska vara gratis för barn att lära sig simma. Enligt en undersökning från Svenska livräddningssällskapet anser 94 procent av svenska folket att barn ska ha rätt till kostnadsfri simundervisning. I skolans läroplan finns tydliga krav kring simkunnighet för godkänt betyg i årskurs 6. För att alla barn ska kunna nå dit krävs tidigare insatser enligt Skolverkets uppföljning av kunskapskraven. Att gå i simskola och lära sig simma tidigt har blivit alltmer av en klassfråga. Många familjer har inte råd att låta sina barn gå i simskola när en termin kostar mellan 1 000–2 000 kronor per barn och det ofta krävs flera terminer för simkunnighet. Många beskriver en verklighet med långa köer till simskolor och höga priser där det skapats en marknad med simskola för de som har råd att betala i stället för att behovet av simkunnighet styr.

När Svenska livräddningssällskapet och Trygg Hansa gjorde en nationell undersökning 2015 visade det sig att det är barn till föräldrar med låg inkomst eller som är ensamstående som i lägre grad fått möjlighet att gå i simskola och lära sig simma. Detta syns även i drunkningsstatistiken, det är barn till fattiga och ensamstående som är de som oftast dör av drunkning. För Vänsterpartiet är simkunnighet en rättighet och det är inte föräldrarnas plånbok som ska avgöra om barn kan simma eller inte. Simkunnighet räddar liv. Skolverket konstaterade 2014 angående simkunnigheten att årskursen då eleverna börjar få simundervisning har betydelse för att eleverna ska uppnå kunskapskraven för simkunnighet i årskurs 6. Bland de skolenheter som har elever som har börjat få simundervisning i tidig ålder är det vanligare att samtliga elever når kunskapskraven. I fler än hälften av de skolenheter där samtliga elever nådde kunskapskraven i årskurs 6 hade eleverna börjat få simundervisning i förskoleklass eller i årskurs 1. I Göteborg har Vänsterpartiet varit med att driva igenom simundervisning för alla barn i förskoleklass. Pilotprojektet i Göteborg som genomfördes hösten 2016 konstaterade att simundervisning inom ramen för förskoleklass gav tydliga resultat i förbättrad simkunnighet och vattenvana. Genom att erbjuda simundervisning i förskoleklass når man effektivt nästan alla barn. I budgetsamarbetet med tidigare regering fick Vänsterpartiet igenom en satsning på avgiftsfri simskola. Vi vill nu gå steget längre och föreslår att vattenvana blir en del av det centrala innehållet.

Det bör göras en utredning kring hur vattenvana kan läggas till i det centrala innehållet i avsnittet om förskoleklassen i läroplanen för grundskolan Lgr 11. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljön i skolan måste förbättras. Skolan är Sveriges största arbetsplats och har stora utmaningar vad gäller att upprätthålla en god arbetsmiljö. Det finns få yrkesgrupper som skulle tänka sig att arbeta under förhållanden som skolans personal (ofta kvinnor) tvingas göra. Stora mängder administration, för få kollegor och icke anpassade

lokaler är bara några av de saker som hör till vardagen för lärarna. En av orsakerna till detta handlar om ekonomiska resurser och hur de fördelas men det handlar även om systemfel som kommunerna har anammat av det privata näringslivet och som lett till att lärarna och skolledarna tvingas frångå sina respektive kärnuppdrag.

Det är viktigt att lyfta lärarnas arbetsvillkor för att kunna motverka bristen på lärare. Arbetsmiljön och arbetssituationen är ett av de vanligaste skälen till att lärare väljer att arbeta med något annat än skolan. Regeringen bör därför återkomma med förslag på åtgärder som på allvar förbättrar lärarnas arbetsmiljö. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Läraryrket

Sverige har i dag en väldigt stor läraryrkesbrist. Det är självklart väldigt allvarligt. Utöver att utbilda bort bristen behöver fler lärare lockas tillbaka till skolan och förskollärare till förskolan. Många utbildade lärare och förskollärare jobbar i dag inom andra branscher. Samtidigt jobbar många obehöriga som vikarier inom skolan och förskolan.

I dag gör läraryrkesbristen att det i praktiken är möjligt att som obehörig få jobba flera år i sträck på samma skola eller förskola. Vi är övertygade om att den som väljer att fortsätta jobba som läraryrkesvikarie under flera år också har kapaciteten att klara av att ta en läraryrkesexamen. I somras kom Läraryrkesförbundet med en rapport som visar att hälften av de obehöriga lärarna har en påbörjad läraryrkesutbildning, och av dem har ungefär hälften bara en termin kvar. Vänsterpartiet anser att huvudmännen borde kunna ge sina obehöriga lärare, med en termin kvar, möjlighet att slutföra sin utbildning (troligen examensarbetet). I dag saknas dock tillräckliga incitament för många huvudmän att stötta sina vikarier att läsa sig till behörighet. Det går även att konstatera det faktum att många fristående skolor har färre behöriga lärare eftersom det är billigare att ha obehöriga läraryrkesvikarier och så länge det finns någon med ämnesbehörighet på skolan går det att sätta betyg. På så sätt kan de vinstdrivande koncernerna utöka sina vinstmarginaler.

Regeringen bör utreda möjligheten att ställa högre krav på huvudmännen att möjliggöra fortbildning av obehörig personal inom förskolan till förskollärare och obehörig personal inom skolan till lärare. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Daniel Riazat (V)

Ulla Andersson (V)

Ida Gabrielsson (V)

Christina Høj Larsen (V)

Ilona Szatmari Waldau (V)

Ali Esbati (V)

Tony Haddou (V)

Andreas Lennkvist Manriquez (V)

Ciczie Weidby (V)